

‘Business as usual’ voor de ondiepe ondergrond werkt niet meer

De Grote kabel- en leidingchallenge

Het is druk in de Nederlandse ondergrond. De energietransitie, maatregelen voor klimaatadaptatie, de uitrol van een nieuw telecomnetwerk voor 5G en diverse vervangingsopgaven doen daar nog een flinke schep bovenop. Partijen zijn het erover eens: ‘Business as usual’ werkt niet meer. De drinkwatersector is hier – met 120.000 km aan leidingen in de grond – direct bij betrokken.

Een geordende en beschermde ligging van de ondergrondse infrastructuur is voor de drinkwatersector van cruciaal belang voor een veilige drinkwatervoorziening. Hoe zorgen we ervoor dat de herinrichting van de ondiepe ondergrond soepel verloopt en we groot-schalige hinder en hoge kosten voorkomen? Een goede coördinatie, open kaart spelen en tijdig beginnen, lijken de sleutels tot succes te zijn.

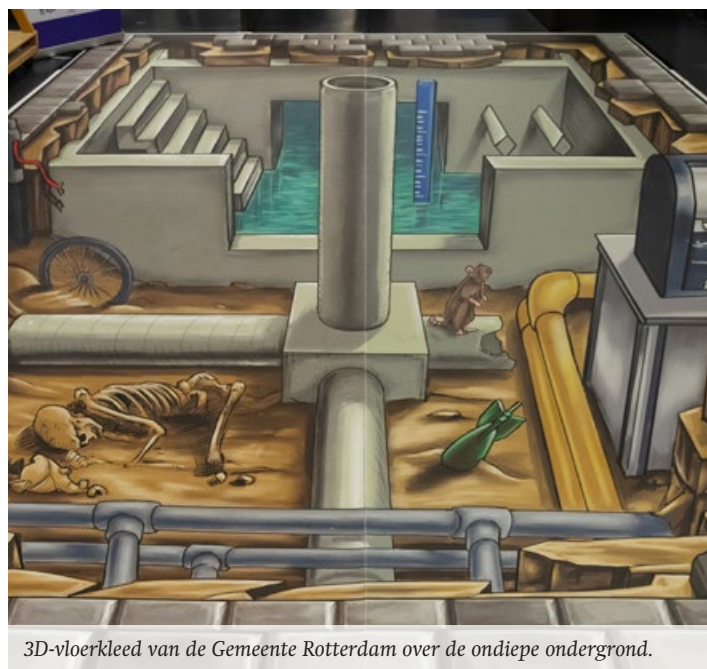
Om antwoorden te vinden op deze vragen organiseerden Netbeheer Nederland, het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen en Vewin gezamenlijk de Grote kabel- en leidingchallenge. Op 13 februari verzamelden zo'n 90 professionals van de verschillende netbeheerders en van veel gemeenten zich hiervoor in de Stadstimmertuin in Amsterdam.

Meer en betere samenwerking

Doel van de dag was slimme vormen van samenwerking te bedenken om de uitdagingen van de ondiepe ondergrond te kunnen aanpakken. Het initiatief vloeide voort uit enkele bestuurlijke overleggen van Vewin met GPKL. Beide partijen constateerden dat de gezamenlijke uitdagingen niet vertroebeld moeten worden door discussies over financiële verlegregelingen. Ook waren ze het erover eens dat de opgaven in de ondiepe ondergrond vooral vragen om meer en betere samenwerking.

Dieper denken

Esseline Schieven van de Gemeente Amsterdam opende de dag en schetste de dagelijkse realiteit in haar gemeente. 'We zijn wel goed in het erbij leggen van kabels en leidingen, maar minder goed in het opruimen van ondergrondse infrastructuur die niet meer gebruikt wordt. De ondergrond is vol, bedrijfsbelangen spelen vaak een grote rol. We moeten toe naar een andere manier van werken.' Ze gaf aan dat polderen hiervoor een goede manier is; dat is immers ontstaan vanuit een technische noodzaak, letterlijk het zorgen voor droge voeten. 'We moeten bereid zijn om van elkaar te leren en mijn motto is dan ook: Denk dieper!'

3D-vloerbeeld van de Gemeente Rotterdam over de ondiepe ondergrond.

Mouwen opstropen

Dagvoorzitter Ruben van der Laan vroeg naar de inzichten van de voorzitters van het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL) en het Platform Netbeheerders, Steven Adriaansen en Han Slootweg. Die laatste gaf aan dat de situatie in de ondergrond op dit moment niet ideaal is. Hij waarschuwde daarbij dat de opschaling die eraan komt – bijvoorbeeld door de energietransitie – de problemen alleen nog maar groter zal maken. Adriaansen sprak zijn verwachtingen uit voor de dag. 'Ik hoop dat we de diepte in kunnen, elkaar kunnen verstaan, over grenzen heen kunnen kijken. Wees open en probeer elkaars nieren te proeven. Mouwen opstropen en aan de slag!'

Dit gaat pijn doen!

Professor André Dorée van de Universiteit Twente bracht de maatschappelijke opgaven voor de ondergrond in beeld. Hij stelde de vraag: 'Als je niet weet waar je naar op weg bent, hoe kom je dan vooruit?'. Hij schetste de uitdagingen: urbanisatie, klimaatverandering, uitputting van grondstoffen en verdere digitalisering. Volgens hem is duidelijk dat we in 2050 alleen nog maar hernieuwbare energie willen gebruiken. 'Maar welke stapstenen liggen er naar 2050, hoe houden we de route flexibel en welke maatregelen zijn sowieso goed om te nemen?' Het beter in kaart hebben van de huidige situatie is volgens Dorée altijd winst.

‘WEES OPEN EN PROBEER
ELKAARS NIEREN TE PROEVEN’

Professor André Dorée, Universiteit Twente.

‘HOE HOUDEN WE DE ROUTE NAAR 2050 FLEXIBEL EN WELKE MAATREGELEN ZIJN SOWIESO EEN GOED IDEE OM TE NEMEN?’

Opgaven in de praktijk van de verschillende spelers

Feyo Sickinghe van de Groep Graafrechten schetste de uitdaging voor de telecomsector: de uitrol van het 5G-netwerk. Voor de telecomsector geldt een apart juridisch regime en Sickinghe vroeg zich af of dat niet voor alle netbeheerders gelijkgetrokken zou moeten worden. Verder pleitte hij voor een sterkere rol voor beheerders van de openbare ruimte, met name gezien de komst van de Omgevingswet. Rosalie Begeer van de gemeente Amsterdam gaf aan dat alle infrastructuur gewoon niet meer past in de ondergrond, zeker niet in een stad als Amsterdam. Ze benadrukte de noodzaak om integraal en toekomstgericht te gaan kijken. De gemeente zal het volgens haar moeten gaan regelen, wat wel legitimiteit van die regisseursrol vereist.

Kordate overheid

Robbert Wever van Evides benadrukte het belang voor drinkwaterleidingen om ongestoord in de grond te kunnen liggen. Voor wat betreft de uitdagingen in de ondergrond riep hij op gewoon te beginnen met samenwerken, dan komen de praktijkproblemen en de oplossingen vanzelf naar boven. Volgens Wever zit de noodzakelijke regierol vooral in de planfase, daar is een kordate overheid voor nodig.

Ramona van den Berg van Stedin wees op de enorme ontwikkelingen die op de energiesector afkomen. Alleen al voor mobiliteit moeten er dit jaar 125.000 aansluitingen bij komen.

‘HET GAAT OM GEVEN EN NEMEN’

Steven Adriaansen en Han Slootweg.

Verder spelen de decentralisatie (afnemers die zelf zonneparken of windparken opzetten) en de wettelijke opleveringstermijn van 18 weken die gevraagd wordt. Ook de krapte op de arbeidsmarkt – mede door de vergrijzing – noemde zij als knelpunt. Dit werd ook vanuit de zaal benadrukt.

Dakparken en waterbergingen

‘Bij ons komt het water van vier kanten’, stelde Corjan Gebraad van de Gemeente Rotterdam. De havenstad heeft te maken met de zeespiegelstijging, intensievere neerslag, hoge of lage rivierafvoer en grondwaterproblematiek. Gebraad toonde praktijkvoorbeelden van hoe Rotterdam naar oplossingen zoekt om met klimaatverandering en water om te gaan die daadwerkelijk meerwaarde bieden. Denk aan een dakpark bovenop een winkelcentrum of een roeibaan of parkeergarage die tegelijk waterberging zijn. Zijn boodschap: ‘Zoek naar een integrale benadering, werk samen, kijk breed en koppel verschillende belangen mee in de oplossingen’.

‘WE MOETEN BEREID ZIJN OM VAN ELKAAR TE LEREN’

De challenge

Deelnemers gingen in groepen de uitdaging aan zo goed mogelijk een ‘Rommeldamse’ straat in te richten en daarvoor tijdig de juiste vergunningen te verkrijgen. Wat vooral opviel, was dat het mogelijk is met samenwerking en coördinatie een heel eind te komen. Zolang er vertrouwen heerst, deelnemers zich in elkaars rol kunnen verplaatsen en zij zich realiseren dat het gaat om geven en nemen.

Conclusies

Aan het einde van de dag stemden de deelnemers over de haalbaarheid en de impact van de thema’s die genoemd waren bij het spel van de challenge. De top vijf van onderwerpen die zowel bij haalbaarheid als bij impact het hoogste eindigden, zijn:

1. Coördinatie beheerder openbare ruimte – gemeente, provincie of waterschap.
2. Transparantie – volledig vooronderzoek en overleg over alle aspecten.
3. Gedeelde toekomstvisie waar bedrijven en gemeenten naartoe willen.
4. Tijdig beginnen met een gezamenlijk plan – niet ad hoc werken.
5. Delen van de belangen, zodat duidelijk wordt waar het schuurt en waar ruimte zit.

Vervolgsymposium

Han Slootweg en Steven Adriaansen stelden dat het nu zaak is met werkgroepen, en op een later tijdstip een vervolgsymposium, de genoemde thema’s verder uit te werken. Ze riepen de aanwezigen op zich niet te laten ontmoedigen door de afstand tot een bestuurder. ‘Heb je een goed idee waar je vertrouwen in hebt, bel dan gewoon één van de voorzitters van de platformen van de netbeheerders!’

Er is een digitaal tijdschrift gemaakt van de Grote kabel- en leidingchallenge, dit is te lezen via kabelleidingchallenge.nl/mobiel/visuele-notulen.

